

*Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).
Спеціальність – 281.
Державне управління: удосконалення та розвиток. 2023. № 4.*

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.4.3>

УДК 342.7: 645.5

*I. Г. Сурай,
д. держ. упр., професор,
професор кафедри управління та бізнес-адміністрування
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4377-2724>*

*В. В. Книш,
д. ю. н., доцент, професор кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права, Навчально-науковий Юридичний інститут
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2508-1666>*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ІНСТИТУЦІЙНИЙ АСПЕКТ

*I. Suray,
Doctor of Science in Public Administration, Professor,
Professor of the Department of Management and Business Administration,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
V. Knysh,
Doctor of Law, Associate Professor,
Professor of the Department of Constitutional, International and Administrative Law,
Educational and Scientific Law Institute of Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University*

INSTITUTIONAL MECHANISMS TO PROVIDE HUMAN RIGHTS AND FREEDOM IN UKRAINE: STATE ADMINISTRATION ASPECT

У статті розглянуто інституційні механізми забезпечення прав і свобод людини в Україні в аспекті державного управління. У системі органів державної влади України інституційну основу механізму забезпечення захисту основних прав і свобод людини, гарантованих Конвенцією, становить інститут Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини. Розглянуто права людини та основоположні свободи, що належать до сфери захисту Конвенції. Згруповано завдання інституту Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини та виокремлено способи щодо забезпечення захисту прав і свобод людини, серед яких: моніторингово-аналітична діяльність; загальна інформаційно-роз'яснювальна діяльність; індивідуальне консультування; освітня діяльність; представницька діяльність координація виконання рішень Європейського суду з прав людини; експертно-методологічна діяльність. Проаналізовано експертно-методологічної діяльності як одного з інституційних механізмів забезпечення захисту прав і свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод. Вивчено досвід європейських країн: Великобританії, Німеччини, Болгарії та Молдови, щодо інституційного забезпечення механізму захисту прав людини та основоположних свобод. Розглянуто особливості правового статусу, діяльності та основні завдання Німецького інституту з прав людини, Комісії з питань рівності і прав людини Великобританії, Комісії із захисту від дискримінації Болгарії, Ради з попередження і ліквідації дискримінації та забезпечення рівності Молдови. З'ясовано, що одним з інституційних механізмів, який гарантує високу ефективність забезпечення захисту прав людини та основоположних свобод на національному рівні є незалежні національні інститути з прав людини. Запропоновано утворення в Україні національного інституту з прав людини, який би забезпечив високу якість експертно-методологічної діяльності щодо відповідності національних нормативно-правових актів вимогам Конвенції та практиці Європейського суду з прав людини та суттєво підсилив забезпечення прав людини та основоположних свобод в Україні.

The article examines the institutional mechanisms for ensuring human rights and freedoms in Ukraine in the aspect of public administration. In the system of state authorities of Ukraine, the institutional basis of the mechanism for ensuring the protection of basic human rights and freedoms guaranteed by the Convention is the institution of the European Court of Human Rights Commissioner. Human rights and fundamental freedoms belonging to the sphere of protection of the Convention are considered. The tasks of the institute of the European Court of Human Rights Commissioner are grouped and the methods for ensuring the protection of human rights and freedoms are highlighted, including: monitoring and analytical activities; general information and explanatory activities; individual counseling; educational activity; representative activity, coordination of execution of decisions of the European Court of Human Rights; expert methodological activity. Expert-methodological activity is analyzed as one of the institutional mechanisms for ensuring the protection of rights and freedoms guaranteed by the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. The experience of European countries: Great Britain, Germany, Bulgaria and Moldova, regarding the institutional support of the mechanism for the protection of human rights and fundamental freedoms has been studied. Peculiarities of the legal status, activity and main tasks of the German Institute for Human Rights, the Commission for Equality and Human Rights of Great Britain, the Commission for Protection against Discrimination of Bulgaria, the Council for the Prevention and Elimination of Discrimination and Ensuring Equality of Moldova were examined. It was found that one of the institutional mechanisms, which guarantees the high efficiency of ensuring the protection of human rights and fundamental freedoms at the national level, are independent national human rights institutes. It is proposed to create a national human rights institute in Ukraine, which would ensure the high quality of expert-methodological activities regarding the compliance of national normative legal acts with the requirements of the Convention and the practice of the European Court of Human Rights and significantly strengthen the provision of human rights and fundamental freedoms in Ukraine.

Ключові слова: державне управління, механізми державного управління, інституційні механізми, національна правова система, функції, функції координації, представництво України, права людини, основоположні свободи, Європейський суд з прав людини, рішення Європейського суду з прав людини, виконання рішень Європейського суду з прав людини, Уповноважений у справах Європейського суду з прав людини, Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, Комітет міністрів Ради Європи, національний інститут з прав людини.

Keywords: state administration, mechanisms of state administration, institutional mechanisms, national legal system, functions, functions of coordination, representation of Ukraine, human rights, fundamental freedoms, European Court of Human Rights, decisions of the European Court of Human Rights, implementation of decisions of the European Court of Human Rights Human Rights Commissioner, the European Court of Human Rights, the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the Committee of Ministers of the Council of Europe, the National Institute for Human Rights.

Постановка проблеми. Держави, згідно принципу субсидіарності закладеного у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція), несуть відповідальність щодо забезпечення прав і свобод людини, гарантованих Конвенцією та Протоколами до неї. Відповідно до частиною 2 статті 3 Конституції України, права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком держави. В Україні основним інституційним механізмом у забезпеченні захисту прав і свобод людини є інститут Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (далі – Уповноважений).

Забезпечення захисту прав і свобод людини є неодмінною ознакою сучасної європейської держави. Діяльність Уповноваженого щодо забезпечення

захисту прав та свобод людини, гарантованих Конвенцією, є своєрідним індикатором зрілості країни у євроінтеграційних процесах.

Поглиблене дослідження інституту Уповноваженого, як ключового інституційного механізму у забезпеченні захисту прав та свобод людини в Україні дає можливість виявити додаткові організаційні, правові, інституційні можливості щодо підвищення ефективності інституційних механізмів у забезпеченні захисту прав та свобод людини, а отже й позитивного впливу на імідж України на міжнародній арені. В контексті окресленого питання зосереджена увага на міжнародній практиці із забезпечення захисту прав та свобод людини в європейських країнах із півстолітнім досвідом функціонування Конвенційних механізмів захисту: Великобританії, Німеччини та країн із посткомуністичним минулим, що приєдналися до Конвенції після 1990 р., – Болгарії та Молдови.

Дослідження і публікації. Захисту прав та свобод людини, гарантованих Конвенцією, присвячена велика кількість наукових праць таких вітчизняних і зарубіжних авторів, як К. Андріанов, М. Антонович, Т. Анцупова, Б. Бауринг, М. Буроменський, А. Бущенко, А. Голубок, Д. Гудима, М. Дженіс, Т. Дудаш, Г. Лук'янець, М. Мазур, П. Рабінович, В. Ройтер, Н. Раданович, М. Савчин, С. Тагієв, С. Федик, К. Хюфнер, С. Шевчук, Є. Юрійчук, Б. Муқан та інші. Питанню утворення та функціонування незалежних національних інституцій щодо забезпечення захисту прав і свобод людини приділено мало та це питання залишається мало досліджене.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розкрити інституційний аспект забезпечення захисту прав і свобод людини в Україні, гарантовані Конвенцією.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі завдання: виокремити способи забезпечення захисту прав та свобод людини в діяльності інституту Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини; проаналізувати експертно-методологічну діяльність Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини, як один із способів забезпечення захисту

прав та свобод людини; узагальнити досвід інституційних механізмів європейських країн у здійсненні захисту Конвенційних прав та свобод людини; обґрунтувати удосконалення інституційних механізмів щодо забезпеченні захисту прав та свобод людини в Україні.

Виклад основного матеріалу. В сучасному суспільстві права і свободи людини являються основними умовами його існування, які забезпечують високу якість життя та сталий розвиток. В національному законодавстві України права та свободи людини встановлюються та гарантуються Конституцією та Законами України. Водночас Україна у липня 1997 року ратифікувала Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція). Відповідно до положення Конвенції, до сфери захисту належать: «Право на життя» (стаття 2 Конвенції); «Заборона катування» (стаття 3 Конвенції); «Заборона рабства і примусової праці» (стаття 4 Конвенції); «Право на свободу та особисту недоторканість» (стаття 5 Конвенції); «Право на справедливий суд» (стаття 6 Конвенції); «Право на повагу до приватного і сімейного життя» (стаття 8 Конвенції); «Свобода думки, совісті і релігії» (стаття 9 Конвенції); «Свобода вираження поглядів» (стаття 10 Конвенції); «Свобода зібрань та об'єднань» (стаття 11 Конвенції); «Право на шлюб» (стаття 12 Конвенції); «Право на ефективний засіб юридичного захисту» (стаття 13 Конвенції); «Заборона дискримінації» (стаття 14 Конвенції); «Захист власності» (стаття 1 Першого протоколу); «Право на освіту» (стаття 2 Першого протоколу); «Право на вільні вибори» (стаття 3 Першого протоколу); «Свобода пересування» (стаття 2 Протоколу № 4); «Право на оскарження в кримінальних справах» (стаття 2 Протоколу № 7); «Право не бути притягненим до суду або покараним двічі» (стаття 2 Протоколу № 7). Поряд із переліком основних прав і основоположних свобод людини, що підлягають захисту Конвенцією в ній закладено міжнародно-правовий механізм, який покликаний забезпечувати виконання положень Конвенції державами-учасницями та контроль зі сторони Ради Європи за її дотриманням. Його інституційну основу складають Європейський суд з прав людини та Комітет міністрів Ради Європи. Зазначений

механізм діє шляхом винесення Європейським судом з прав людини індивідуальних та пілотних рішень у справах за зверненнями приватних осіб чи неурядових організацій або груп осіб. Держави-учасниці конвенції зобов'язуються виконувати остаточні рішення Суду в будь-яких справах, у яких вони є сторонами. Остаточне рішення Суду передається Комітетові Міністрів, який здійснює нагляд за його виконанням [1].

У системі органів державної влади України інституційну основу механізму забезпечення захисту основних прав і свобод людини, гарантованих Конвенцією, становить інститут Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини.

Основними завданнями інституту Уповноваженого щодо забезпечення захисту прав і свобод людини визначено: виявлення причин порушення Конвенції, розроблення пропозицій щодо їх усунення та недопущення порушень у майбутньому; подання необхідної інформації уповноваженим особам, які здійснюють перевірку дотримання Конвенції [2]; інформування населення про положення Конвенції та практику Європейського суду з прав людини; проведення індивідуальних консультацій громадян із основних положень Конвенції і процедури подачі, прийняття та розгляду заяв Європейського суду з прав людини [3]; контроль за виконанням додаткових заходів індивідуального характеру, що полягає у відновленні, наскільки це можливо, попереднього юридичного стану стягувача до порушення Конвенції; підготовка пропозицій щодо вжиття заходів загального характеру з метою забезпечення дотримання державою положень Конвенції [4].

Під час розгляду Європейським судом з прав людини справи, стороною в якій є Україна, Уповноважений: вживає на будь-якій стадії розгляду справи заходи для відновлення прав заявника, включаючи звернення до державних органів, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, якщо у справі вбачається порушення Конвенції; аналізує практику Європейського суду з прав людини та видає огляди рішень суду, які містять норми права; подає Мін'юсту пропозиції щодо методики проведення експертизи проектів законів і

підзаконних актів, а також актів законодавства на відповідність Конвенції та практиці Європейського суду з прав людини; розробляє пропозиції до навчальних програм із вивчення Конвенції та практики Європейського суду з прав людини; подає органам державної влади та органам місцевого самоврядування пропозиції щодо можливих шляхів запобігання порушенням прав людини в Україні [2].

Наведених завдання Уповноваженого можна згрупувати та виокремити способи із забезпечення захисту прав і свобод людини Інституту Уповноваженого. Зазначені способи забезпечення захисту прав і свобод людини в Україні інститутом Уповноваженого відображено у таблиці №1.

Серед оновних способів щодо забезпечення здійснення захисту прав і свобод людини є експертно-методологічна діяльність Урядового уповноваженого.

Секретаріат Урядового уповноваженого України у справах Європейського суду з прав людини здійснює юридичну експертизу всіх законопроектів, а також підзаконних нормативних актів, на які поширюється вимога державної реєстрації, на відповідність Конвенції, за результатами чого готує спеціальний висновок. Нездійснення перевірки або наявність висновку про невідповідність підзаконного акту вимогам Конвенції є підставою для відмови в державній реєстрації [4].

Уповноважений відповідно до своїх завдань подає Міністерству юстиції пропозиції щодо методики проведення експертизи проектів законів і підзаконних актів, а також актів законодавства на відповідність Конвенції та практики Європейського суду з прав людини [2].

**Таблиця № 1. Способи забезпечення захисту прав і свобод людини
інститутом Уповноваженого**

№ п/п	способи із забезпечення захисту прав і свобод людини	завдання Уповноваженого
1	моніторингово-аналітична діяльність	виявлення причин порушення положень Конвенції, розроблення пропозицій щодо їх усунення та недопущення порушень у майбутньому та ін.
2	загальна інформаційно-роз'яснювальна діяльність	інформування населення про положення Конвенції та практику ЄСПЛ та ін.
3	індивідуальне консультування	роз'яснення процедурних питань, порядку звернення та розгляду справи ЄСПЛ та ін.
4	освітня діяльність	розроблення пропозицій до навчальних програм із вивчення Конвенції та практики ЄСПЛ та ін.
5	представницька діяльність	представництво України в ЄСПЛ
6	координація виконання рішень ЄСПЛ, вжиття заходів індивідуального та загального характеру	контроль за виконанням додаткових заходів індивідуального характеру, що полягає у відновленні, наскільки це можливо, попереднього юридичного стану стягувача до порушення Конвенції; підготовка пропозицій щодо вжиття заходів загального характеру з метою забезпечення дотримання державою положень Конвенції та ін.
7	експертно-методологічна діяльність.	експертиза законів та підзаконних нормативно-правових актів на предмет відповідності Конвенції та рішенням ЄСПЛ

Джерело [2]

Юридична експертиза нормативно-правового акту охоплює два етапи: а) перевірку, чи предмет регулювання нормативного акту (його проекту) стосується прав і свобод, гарантованих Конвенцією (перевірка на належність); б) перевірку нормативного акту (його проекту), предмет регулювання якого стосується прав і свобод, гарантованих Конвенцією, на відповідність положенням Конвенції та практиці ЄСПЛ (перевірка на відповідність) [5].

Як передбачено Методичними рекомендаціями щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів, правова експертиза може бути проведена щодо проекту: закону України; указу Президента України; постанови Кабінету Міністрів України; постанови Національного банку України; наказу міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади [6].

Відповідно до щорічних звітів Урядового уповноваженого упродовж 2019 – 2021 років, було здійснено юридичну експертизу 13 551 нормативно-правових актів і проектів нормативно-правових актів на їх відповідність положенням Конвенції та протоколів до неї, а також практиці Європейського суду з прав людини. З результатами експертної діяльності Уповноваженого виявлено невідповідність положенням Конвенції та практиці Європейського суду з прав людини у 531 нормативно-правовому акті, що становить біля 4 %. З наведеного вбачається, що вагома кількість нормативно-правових актів проходить експертизу без застережень. Проте, зважаючи на значку кількість справ проти України у Європейському суді з прав людини, що вказує на незабезпечення Україною належного захисту прав людини та основоположних свобод, приходимо до висновку, що якість експертної діяльності Уповноваженого потребує покращення.

Практика сталих європейських демократій – Німеччини, Великобританії показує, що поряд з урядовими інституціями щодо забезпечення захисту прав людини, також діють незалежні національні інститути із забезпечення захисту прав і свобод людини гарантованих Конвенцією, засновані на Паризьких принципах: Німецький інститут з прав людини, Комісія з питань рівності і прав людини у Великобританії.

Німецький інститут з прав людини (далі - Інститут) заснований в 2001 р. [7]. Згідно із Законом про правовий статус і завдання Німецького інституту з прав людини від 16 липня 2015 року інститут не підпорядковується федеральному уряду та іншим державним чи приватним установам, щорічно звітує Бундестагу про роботу установи та розвиток ситуацій в області прав людини у Німеччині. До завдань інституту входить, зокрема: інформування громадськості про становище в сфері прав людини в країні і за кордоном, у відповідних випадках, у порівняльній перспективі, а також створення і функціонування спеціалізованої бібліотеки; здійснення наукових досліджень і публікацій; консультування з питань політики, освіти в країні; заохочення діалогу для забезпечення національного і міжнародного співробітництва із

захисту прав людини; здійснення аналізу наслідків для прав людини тоталітарних диктатур, військових і післявоєнних подій; участь у справах Європейського суду з прав людини як «третьої сторони», згідно зі ст. 36 п.2 Конвенції [7].

У Великобританії діє Комісія з питань рівності і прав людини, яка є національним органом з питань рівності (далі - Комісія). Комісія утворена відповідно до Закону про рівність 2006 р., працює незалежно від уряду згідно рамкового документу, в якому викладаються відносини з урядом [8]. До завдань Комісії в сфері захисту прав людини, гарантованих Конвенцією, належить: сприяти обізнаності, розумінню і захисту прав людини; заохочувати державні органи дотримуватися Закону про права людини 1998; визначати, яких заходів слід вживати для виконання Конвенції; проводити моніторинг законодавства щодо дотримання прав людини в нормативних актах; надавати юридичну допомогу в межах компетенції; представляти осіб у судовому процесі [9].

У європейських посткомуністичних країнах, що ратифікували Конвенцію після 1990 р., поряд з урядовими інституціями щодо забезпечення захисту прав людини, також вбачається функціонування незалежних державних установ із захисту прав людини, заснованих на паризьких принципах. З 2005 р. у Республіці Болгарія діє Комісія із захисту від дискримінації (далі – Комісія Болгарії) [10], а з 2013 р. у Республіці Молдова діє Рада з попередження і ліквідації дискримінації та забезпечення рівності (далі Рада) [11].

Відповідно до Правил організації та діяльності Комісії із захисту від дискримінації Республіки Болгарія Комісія Болгарії – є незалежним спеціалізованим державним органом, котрий здійснює контроль за виконанням і дотриманням Закону про захист від дискримінації, та іншими законами, що регулюють рівність. Завданням Комісії Болгарії є: встановлювати порушення законів, що регулюють рівне ставлення; встановлювати заходи щодо запобігання та припинення порушення і відновлення початкового становища; накладати санкції, застосовувати заходи адміністративного примусу; надавати обов'язкові приписи для виконання законів, що регулюють рівність ставлення; регулювати

рівне ставлення, ініціювати позови в суд і виступати як зацікавлена сторона; вносити пропозиції і рекомендації державним і муніципальним органам влади, щоб призупинити дискримінацію і скасовувати акти, видані в порушення законів, що регулюють рівне ставлення; надавати висновки щодо законопроектів на відповідність до закону для запобігання дискримінації та рекомендації для прийняття, анулювання, внесення змін і доповнень; забезпечувати незалежну допомогу жертвам дискримінації; проводити незалежні дослідження з питання дискримінації; публікувати незалежні доповіді і виносити рекомендації з усіх питань, що стосуються дискримінації; здійснювати інші повноваження, передбачені в Правилах організації діяльності [12].

Згідно з Положенням про діяльність Ради з попередження і ліквідації дискримінації та забезпечення рівності Рада є колегіальним органом зі статусом юридичної особи публічного права. Рада здійснює наступні функції: розглядає відповідність чинного законодавства стандартам щодо недискримінації; висуває пропозиції про внесення змін до чинного законодавства в галузі попередження і боротьби з дискримінацією; стверджує консультативні висновки про відповідність проекту нормативного акту законодавству в галузі попередження і боротьби з дискримінацією; здійснює моніторинг законодавства в цій сфері; збирає інформацію про масштаби, стан і тенденції явища дискримінації на загальнонаціональному рівні і готує дослідження та доповіді; направляє органам публічної влади пропозиції загального характеру про попередження та боротьбу з дискримінацією, а також про поліпшення ставлення до осіб, які потрапляють під дію цього Закону; сприяє підвищенню рівня інформованості та обізнаності суспільства; розглядає скарги осіб, які вважають себе жертвами дискримінації; встановлює правопорушення, що містять елементи дискримінації, відповідно до Кодексу про правопорушення; сприяє мирному вирішенню конфліктів, що виникли в результаті здійснення дискримінаційних актів, шляхом примирення сторін і пошуку взаємоприйняттого рішення та виконує інші повноваження [13].

Частина завдань Німецького інституту з прав людини, Комісії з питань рівності і прав людини Великобританії, Комісії із захисту від дискримінації Болгарії, Ради з попередження і ліквідації дискримінації та забезпечення рівності Молдови за своєю сутністю схожі із завданнями Уповноваженого по забезпеченні захисту прав та свобод людини гарантованих Конвенцією в Україні. Інститути з прав людини в європейських країнах надають методичну допомогу урядовим інституціям щодо захисту прав людини та основоположних свобод – виявляють причин порушення прав та свобод людини гарантованих Конвенцією, розробляють пропозицій щодо їх усунення; інформують населення про положення Конвенції та практику Європейського суду з прав людини; надають правову допомогу громадянам у справах Європейського суду з прав людини; забезпечують проведення експертизи нормативно-правових актів на відповідність Конвенції.

Рішучість забезпечити ефективність виконання Конвенції на національному рівні, шляхом заснування незалежних національних інститутів з прав людини держави-учасники висловили на Брайтонській конференції 2012 р. [14].

Висновки і перспективи подальших досліджень. У системі органів державної влади України інституційну основу механізму забезпечення захисту основних прав і свобод людини, гарантованих Конвенцією, становить інститут Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини. Завдання інституту Уповноваженого згруповано та виокремлено способи щодо забезпечення захисту прав і свобод людини, це: моніторингово-аналітична діяльність; загальна інформаційно-роз'яснювальна діяльність; індивідуальне консультування; освітня діяльність; представницька діяльність координація виконання рішень Європейського суду з прав людини; експертно-методологічна діяльність.

Одним із ключових способів із забезпечення захисту прав і свобод людини, гарантованих Конвенцією, є експертно-методологічна діяльність, яка проводиться щодо проектів: законів України; указів Президента України;

постанов Кабінету Міністрів України; постанов Національного банку України; наказів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. Згідно звітів Уповноваженого за 2019 – 2021 роки вбачається, що вагома кількість нормативно-правових актів проходить експертизу без застережень (близько 96 %). Проте, зважаючи на значку кількість справ проти України у Європейському суді з прав людини, що вказує на незабезпечення Україною належного захисту прав людини та основоположних свобод, приходимо до висновку, що якість експертної діяльності Уповноваженого потребує покращення.

Аналіз досвіду європейських країн щодо інституційного забезпечення механізму захисту прав людини та основоположних свобод вказує на високу ефективність забезпечення захисту прав людини та основоположних свобод на національному рівні, шляхом заснування та функціонування незалежних національних інститутів з прав людини. Створення в Україні національного інституту з прав людини, який би забезпечив високу якість експертно-методологічної діяльності щодо відповідності національних нормативно-правових актів вимогам Конвенції та практиці Європейського суду з прав людини, що значно підсилить інституційні механізми України щодо забезпечення прав людини та основоположних свобод.

Предметом подальших наукових досліджень у цьому напрямі може стати напрацювання структурно-функціональної моделі національного інституту з прав людини та механізмів державного управління з виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини), Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ, від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення 04.04.2023).

2. Положення про Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 31 травня 2006 р. № 784 «Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/784-2006-%D0%BF> (дата звернення 04.04.2023).
3. Про затвердження Положення про представника Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини і регіональне відділення Секретаріату Урядового [...] затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 09.02.2007 № 44/5 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0044323-07> (дата звернення 04.04.2023).
4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення: 04.04.2023).
5. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних [...]. Мін'юст України, Рекомендації, від 15.08.2006 URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06> (дата звернення: 04.04.2023).
6. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів. Мін'юст України. Рекомендації від 21.11.2000 № 41 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00> (дата звернення: 04.04.2023).
7. Офіційний сайт Німецького інституту з прав людини URL : <http://www.institut-fuer-menschenrechte.de/ueber-uns/struktur/> (дата звернення: 04.04.2023).
8. Офіційний сайт Комісії з питань рівності і прав людини URL : <https://www.equalityhumanrights.com/en/who-we-are/how-we-work-government> (дата звернення: 04.04.2023).

9. Equality Act 2006 URL : http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/3/pdfs/ukpga_20060003_en.pdf (дата звернення: 04.04.2023).
10. Офіційний сайт Комісії із захисту від дискримінації Республіки Болгарія URL : <http://www.kzd-nondiscrimination.com/layout/> (дата звернення: 04.04.2023).
11. Офіційний сайт Ради з попередження і ліквідації дискримінації та забезпечення рівності Республіки Молдова URL : <https://egalitate.md/?l=ru> (дата звернення: 04.04.2023).
12. Правилник за устройство и дейността на комисията за защитата от дискриминация: Издаден от Комисията за защита от дискриминация URL : <http://lex.bg/laws/ldoc/2135506845> (дата звернення: 04.04.2023).
13. Положениє о деятельности Совета по предупреждению и ликвидации дискриминации и обеспечению равенства: Закон Республіки Молдова URL : <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=346943&lang=2> (дата звернення: 04.04.2023).
14. High Level Conference on the Future of the European Court of Human Rights. Brighton Declaration. 19 and 20 April 2012 URL : https://www.echr.coe.int/Documents/2012_Brighton_FinalDeclaration_ENG.pdf (дата звернення: 04.04.2023).

References

1. Council of Europe (1950), “Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/lavs/show/995_004 (Accessed April 04, 2023).
2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2006), “The Regulation on the Government Commissioner in the cases of the European Court of Human Rights was approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On measures to implement the Law of Ukraine “On the implementation of decisions and application of the practice of the European Court of Human Rights””,

available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/784-2006-%D0%BF>
(Accessed April 04, 2023).

3. Ministry of Justice of Ukraine (2007), “On the approval of the Regulation on the representative of the European Court of Human Rights Commissioner and the regional branch of the Government Secretariat”, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0044323-07> (Accessed April 04, 2023).
4. Verkhovna Rada of Ukraine (2006), The Law of Ukraine “On the execution of decisions and application of the practice of the European Court of Human Rights”, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (Accessed April 04, 2023).
5. Ministry of Justice of Ukraine (2007), “Methodological recommendations regarding the examination of regulatory legal acts (their drafts) for compliance with the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental ...”, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06> (Accessed April 04, 2023).
6. Ministry of Justice of Ukraine (2000), “Methodological recommendations for conducting legal examination of projects of regulatory and legal acts”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00> (Accessed April 04, 2023).
7. Official website of the German Institute for Human Rights (2023), available at: <http://www.institut-fuer-menschenrechte.de/ueber-uns/struktur/> (Accessed April 04, 2023).
8. Official website of the Commission on Equality and Human Rights (2023), available at: <https://www.equalityhumanrights.com/en/who-we-are/how-we-work-government> (Accessed April 04, 2023).
9. Equality Act (2006), available at: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/3/pdfs/ukpga_20060003_en.pdf
(Accessed April 04, 2023).

10. Official website of the Commission for Protection against Discrimination of the Republic of Bulgaria (2023), available at: <http://www.kzd-nondiscrimination.com/layout/> (Accessed April 04, 2023).
11. Official website of the Council for Prevention and Elimination of Discrimination and Ensuring Equality of the Republic of Moldova (2023), available at: <https://egalitate.md/?l=ru> (Accessed April 04, 2023).
12. Lex.bg (2023), “ Regulations for the structure and activities of the Commission for Protection against Discrimination: Issued by the Commission for Protection against Discrimination ”, available at: <http://lex.bg/laws/ldoc/2135506845> (Accessed April 04, 2023).
13. Law of the Republic of Moldova (2023), “ Regulation on the activities of the Council for the Prevention and Elimination of Discrimination and Ensuring Equality ”, available at: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=346943&lang=2> (Accessed April 04, 2023).
14. ECHR (2012), “High Level Conference on the Future of the European Court of Human Rights. Brighton Declaration.19 and 20 April”, available at: https://www.echr.coe.int/Documents/2012_Brighton_FinalDeclaration_ENG.pdf (Accessed April 04, 2023).

Стаття надійшла до редакції 10.04.2023 р.